

COMUNA VĂCĂREȘTI ÎN LUMINA DESCOPERIRILOR ARHEOLOGICE DE FACTURĂ PREISTORICĂ

Ionuț Iurea *

Beneficiind de o așezare favorabilă din punct de vedere fizico-geografic, în câmpia înaltă a Târgoviștei, comuna Văcărești prezintă un relief ușor vălurit, teritoriul fiind străbătut de râul Dâmbovița și de pâraiele Ilfov, Nuceteanca, Valea Satului și Gârlița.

Formată din satele Văcărești, Bungetu, Brăteștii de Jos și până de curând și Perșinari, comuna are un trecut istoric bogat. Primele urme de locuire aparțin perioadei neo-eneolitice, atestate pe raza satului Bungetu, în punctele „Coasta Satului” și „La Stână”. Primul punct de interes arheologic a fost identificat pe terasa de pe partea stângă a Ilfovului, la marginea de nord-est a satului, unde, în timpul cercetărilor arheologice, efectuate de E. Tudor și I. Chicideanu (1977), a fost surprins un nivel de locuire atribuit culturii Starcevo-Criș, reprezentat de ceramică, unelte de piatră (2 topoare, din care unul fragmentar), toate surprinse în interiorul unei locuințe, care mai păstra și urmele unei vetre. În cel de al doilea punct, identificat tot pe terasa stângă a Ilfovului, s-a descoperit un topor de bronz (I. Chicideanu, 1973), cu două tășuri, în cruce, care, prin caracteristicile sale tipologice, se include în seria topoarelor cu brațe „în cruce” de tip Târgu-Ocna, putând fi încadrate, astfel, cronologic în cultura Gumelnița B.2 întârziată.

Un loc aparte în istoria comunei îl ocupă descoperirea din punctul „Coasta Biserici” (E. Tudor, I. Chicideanu, 1977), unde a fost pus în evidență un aspect cultural post Gumelnița B 3 - ante Coțofeni, numit aspectul Brătești. Aici au fost descoperite 3 locuințe de suprafață de plan rectangular, făcute din chirpici, lipite pe un schelet de nuiiele. Ca inventar, pe lângă formele ceramice (castroane, străchini, cupe scunde, vase pântecoase), au fost descoperite și câteva utilaje din silex, dintre care remarcăm 3 vârfuri. Aceste descoperiri întăresc opinia că economia comunităților culturale de tip Brătești era una de tip mixt, agricol-păstoresc, iar prin construirea așezărilor pe terasă se stabilește caracterul sezonier al așezărilor.

Perioada de tranziție de la neolitic la epoca bronzului este atestată pe partea stângă a Ilfovului (sat Bungetu), unde s-au descoperit fragmente ceramice (grosiere și fine) aparținând culturii Coțofeni (I. Chicideanu, 1974).

Începând cu epoca bronzului, aria de locuire se extinde pe întreg teritoriul comunei, descoperirile arheologice scoțând la iveală urme de locuire aparținând culturilor Glina, Tei și Monteoru. Astfel, cultura Glina III, prima cultură a epocii bronzului, a fost atestată în punctele:

- „Pădurea Brăteasca”, unde, pe un promotoriu al terasei de pe partea dreaptă a Ilfovului, la o distanță de 50 m de acesta, s-a descoperit o locuință de suprafață, având ca inventar numeroase fragmente ceramice și vase parțial întregibile, câteva obiecte de lut, unelte de silex și de piatră, o unealtă de dimensiuni mici, din aramă, câteva fragmente de vatră (E. Tudor, I. Chicideanu, 1977). Tot acestei locuințe îi

---

* I. Iurea, Grupul Școlar Agricol Voinești

aparține și două gropi menajere, bogate în material arheologic: fragmente ceramice, fragment dintr-o lamă de fierăstrău din silex, un fragment de măciucă din piatră;

- Colțul de nord al păduri Cazaci, pe terasa dreaptă a Ilfovului, sat Brătești de Jos, a fost identică o așezare aparținând culturii Glina III (Dicționarul arheologic ...).

- „La Suhat” sau „La Hotare”, este situat la o distanță de cea. 600 m nord de stația de cale ferată Văcărești, pe o buclă a terasei Ilfovului înaltă de aproximativ 4-5 m (E. Tudor, 1973). Încadrarea culturală este în una din fazele culturii Glina III. Grosimea mică a stratului de cultură și puținătatea materialelor descoperite ne dovedesc că așezarea Glina III de la Văcărești a fost de scurtă durată. Ea a avut un singur nivel de locuire, locuințele fiind de suprafață, din puțin material lemnos, tencuit cu lut amestecat cu pleavă sau pietricele. Întinderea ei era extrem de redusă, fiind, probabil, alcătuită din 3-4 locuințe. Materialul ceramic descoperit, caracteristic Glina III, era acompaniat de două topoare și un fragment dintr-un topor miniatural de lut, un vârf, lame și fragmente de silex, precum și un fragment dintr-o figurină zoomorfă de lut. Fragmentul de topor de luptă din piatră și fragmentul de topor-miniatură din lut, indică, după E. Tudor (1873), o anumită activitate războinică și un cult legat de această activitate, în timp ce figurina zoomorfă indică un cult legat de creșterea vitelor;

- punctul „De 951”, situat pe ambele maluri ale pârâului Gârlița (sat Văcăești) unde s-au descoperit fragmente ceramice care pot fi atribuite culturii Glina III sau Tei (P. Diaconescu, G. Mihaescu, 1977).

Cultura Tei este atestată în punctul „La Ștubeu” sau „Fântâna Ciorii” (sat Bungetu), amplasat pe malul drept al pârâului Ilfov, la cea. 300 m de terasă, în lunca inundabilă a pârâului, fiind înconjurat la nord și nord-est de Gârlița, un mic afluent din dreapta Ilfovului. În urma săpăturilor, efectuate de I. Chicideanu (1976) au fost descoperite două niveluri de locuire (fazele Cățelu și Tei). Locuințele din nivelul inferior erau de tipul „semibordei”, iar acelea din nivelul superior de suprafață. Ca material arheologic menționăm numeroase fragmente ceramice, un vârf de săgeată din silex, un fragment de lamă de silex, un percutor, nuclee și așchii ce au condus la ideea că în așezare și în jurul ei exista o anumită activitate de confecționare a uneltelor.

La aproximativ 500 m est de punctul „La Ștubeu” a fost descoperit întâmplător un topor de bronz, cu gaură de înmănușare transversală și cu un singur tăiș, plasat de I. Chicideanu (1973) în faza I (faza Cățelu) a culturii Tei.

În raza satului Peșinari, în acest moment comuna Peșinari, P. Diaconescu și G. Mihaescu (1977) menționează identificarea în „parcela A744” și „punctul Izlaz” a unor așezări fortificate cu șanț și val de apărare, plasate în epoca bronzului. Putem remarca faptul că încadrarea culturală a fost efectuată pe baza plasării în epoca bronzului a ceramicii descoperite, care este caracterizată de utilizarea pietricelelor sau a nisipului cu granulație mare ca degresant și prezintă o ardere incompletă.

Cea mai interesantă descoperire este tezaurul de obiecte din aur și argint din raza actualei comune Peșinari. Tezaurul a fost descoperit în 1954 în condiții a căror exactitate nu mai poate fi reconstituită, pe terasa stângă a pârâului Nucețel, afluent al văii Șuta Seacă. Este compus dintr-o spadă scurtă de aur, un număr dificil de precizat topoare de argint, datorită fragmentării efectuate de către descoperitori, și

12 pumnale de aur. A. Vulpe (1959) presupunea că aceste piese aveau o funcție prin excelență distinctivă și onorifică, iar I. Nestor (1960) atrăgea atenția asupra faptului că prezența sa sugerează existența unor elemente aristocratice reprezentative. Considerăm că este necesar să menționăm și punctul de vedere exprimat de C. Preda (1969), care conferă tezaurului o funcție premonetară, având în vedere în special aspectul de lingouri al „pumnalelor” de aur, majoritatea neprelucrate sau semi-prelucrate. Argumentele la care apelează C. Preda nu pot fi minimalizate, dar ipoteza emisă nu poate fi absolutizată, pentru că această depunere putea avea și un caracter cultic, chiar dacă motivele exacte ale acesteia nu pot fi precizate (Al. Vulpe, 1996).

Cea mai acceptabilă atribuire a tezaurului este în cultura Tei, pentru că Perșinari se află în aria sa (V. Leahu, 1966).

Un alt punct de interes arheologic, în care a fost semnalată existența unei posibile așezări din epoca bronzului, a fost identificat de Al. Vulpe, N. Palincas, P. Diaconescu, G. Mihăescu și M. Ghiță în punctul numit „Boștinari” (Al. Vulpe, 1996, nota 8), cu ocazia încercării de identificare a punctului în care a fost descoperit deja celebrul tezaur.

Această succintă prezentare scoate în evidență diversitatea culturală a materialelor arheologice prezente pe raza comunei Văcărești și reclamă o reluare a cercetărilor arheologice.

Bibliografie:

Chicideanu, I., *Două topoare de aramă descoperite la Brătești*, în „SCIV”, tom 24, nr. 3, București, 1973, p. 521-527.

Idem, *O nouă descoperire Coțofeni în Muntenia*, în „Documenta Valachica”, Târgoviște, 1974, nr. 6, p. 63-65.

Idem, *Săpătura de salvare de la Bungetu de Sus*, în „Chronica Valachica”, Târgoviște, 1976, nr. 8, p. 27-43.

Diaconescu, P., Mihăescu, G., *Cercetări arheologice de teren în bazinul mijlociu al râului Dâmbovită*, în „Valachica”, nr. 9, Târgoviște, 1977, p. 167-175.

Dictionarul arheologic al județului Dâmbovită, Târgoviște, 1982.

Leahii, V., *Cultura Tei*, Ed. Academiei, București, 1966.

Nestor, I., în *Istoria României*, vol. I, Ed. Academiei, București, 1960, p. 120-122.

Olteanu, Gh., Cârșina, O., Căprăroiu, D., *Repertoriul arheologic al județului Dâmbovița*, II, N-V, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2002.

Preda, C., *Moneda antică în România*, Ed. Meridiane, București, 1969.

Tudor, E., *Săpătura de salvare din comuna Văcărești*, în „Scripta Valachica”, 1973, nr. 5, p. 93-109.

Tudor, E., Chicideanu, I., *Săpăturile arheologice de la Brătești de Jos*, în „Valachica”, 9, Târgoviște, 1977, p. 119-153.

Vulpe, Al., *Depozitul de la Tufa și topoarele cu ceafă cilindrică*, în „SCIV”, anul X, nr. 2, București, 1959, p. 265-275.

Idem, *Tezaurul de la Perșinari. O nouă interpretare*, în „Cultură și civilizație la Dunărea de Jos”, vol. XV, Muzeul Dunării de Jos, Călărași, 1996, p. 265-301.

Zaharia, E., *Perșinari*, în C. Preda (coord.), *Enciclopedia Arheologiei și Istoriei vechi a României*, MQ, voi III, Ed. Enciclopedică, București, 2000, p. 301-302.